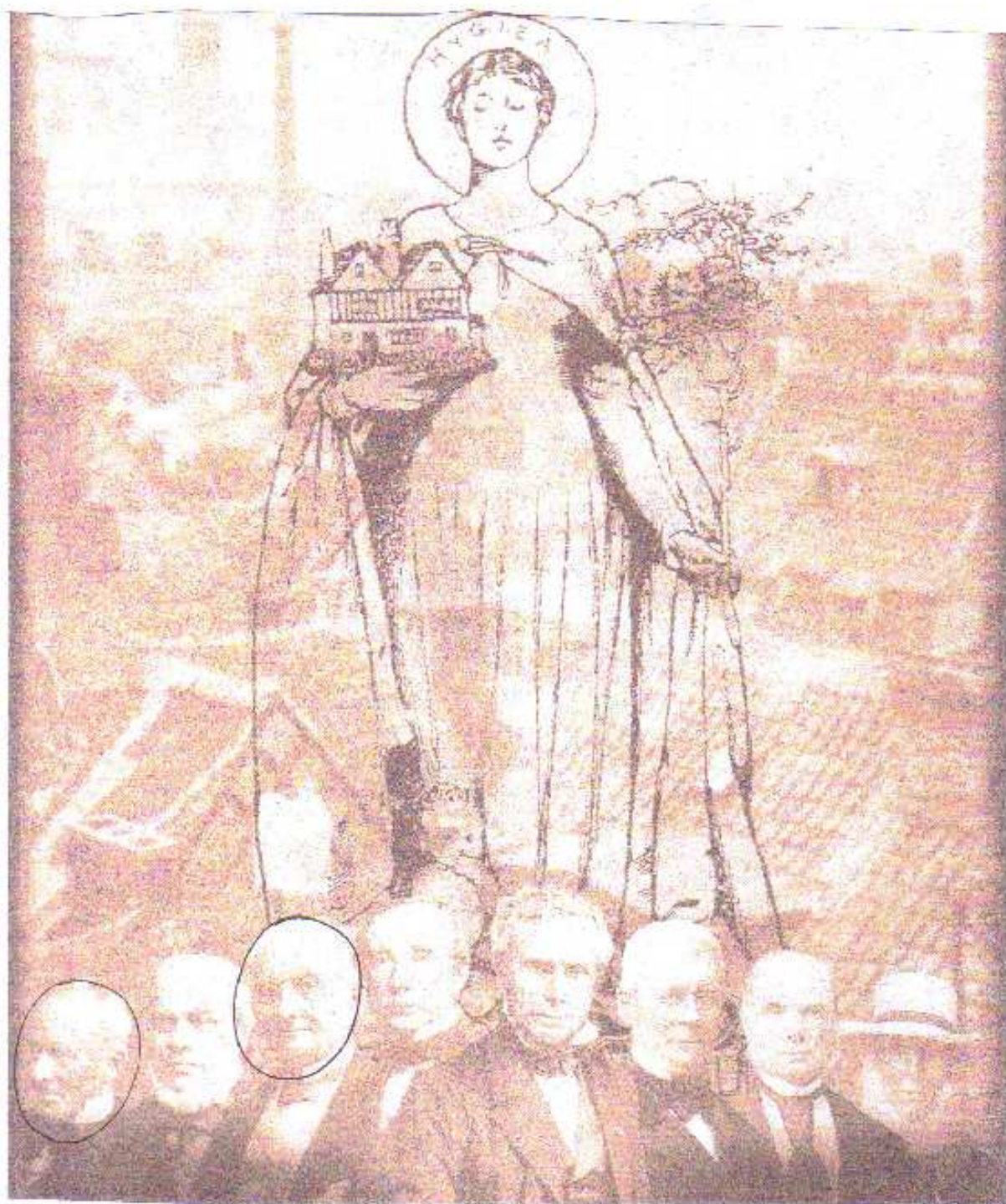

KILDEN NR. 2. 2009.

Husejerrforfingen i Strandvejsforeningen
"På alderdoms hygge skal i ungdom du bygge"

LEDER.

Tanker omkring Den ordinære Generalforsamling.

Efter en generalforsamling sidder man som redaktør altid og gennemgår hele mødet for eventuelt at finde træk, der adskiller netop denne GF fra de andre, der har været afholdt gennem 100 år. For det første var der fremmøde fra 144 huse samt 18 fuldmagter. Det er ca. 100 flere end de sidste mange år, i sig selv en flot præsentation af husejerne.

Det nye islet, som jeg ikke før havde bemærket, kom, når de enkelte talere præsenterede sig, før sagde man altid f.eks. "Jensen-Heisesgade 72.", nu var præsentationen indledningsvis smykket med titler som f.eks. "Stroganoff - Overingeniør med speciale i it-kommunikation - Heisesgade 73. Man udtaler sig altså ikke som husejer, men som ekspert på nogle specifikke områder. Argumenter blev underbygget af en titel. Hvem ville stille sig op og argumentere imod en sådan kapacitet, når det f.eks. gjaldt vore fjernsynssignaler?

Jeg drager paralleller til en TV udsendelse fra de glade tressere, hvor en tilfældig overlæge iført hvid kittel argumenterede for en lufthavn på Saltholm.

Efterhånden som generalforsamlingen skred frem, blev argumentationerne mere og mere præget af denne kastes arbejdstitler i grams. Eller sagt på en meget subjektiv måde (Jeg kender jo ikke disse beboere nok) jeg har aldrig i mine 35 år som deltager i alle generalforsamlinger, oplevet så kæmpestore Egoer blive luftet under div. debatter det være sig fra formandens velkomst til det endelige lød: *"Tak for god ro og orden."*

Siden sidste nr. af Kilden (indkaldelsen til OGF.) har redaktionen modtaget mange indlæg, hvilket er yderst positivt. Redaktøren skal nu til at foretage en prioritering af de forskellige indlæg (hvad er alment og derfor kan vente til næste nr.) samt i hvilken rækkefølge vil det være mest hensigtsmæssigt at bringe de forskellige indlæg.

I forbindelse med at udgifterne til reparation af vores kloaksystem nærmest er eksploderet, har jeg valgt, at skrive lidt om de Københavnske kloaksystemer i almindelighed og vores kloaksystem i særdeleshed. Det er min hensigt, at alle husejere skal få et nært forhold til deres ejendoms kloakker bl.a. ved at kende deres (altså kloaksystemets) baggrund og udviklede historie, det kunne være, at alle ville passe bedre på det, f. eks ved at foretage årlige oprensninger. Læs selv artiklen. Husk at kloakkerne er et af de områder hvor den kollektive ånd og betaling hersker.

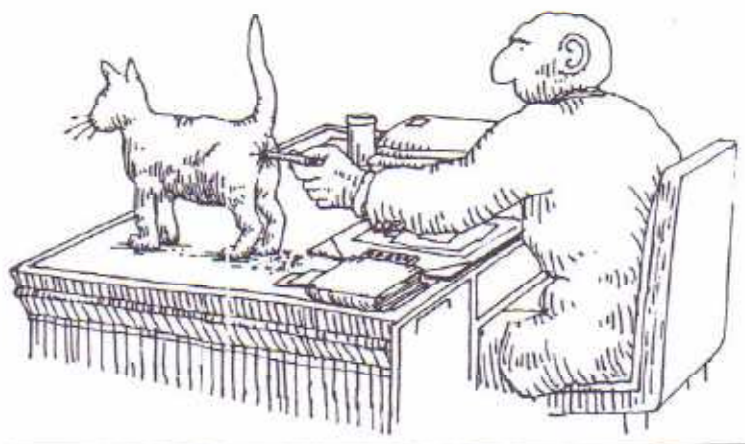
En beboer har fået stillet plads til rådighed til en række artikler om vort TV signalsystem. Dette system virker, for de fleste over 16 år, temmelig uoverskueligt

(på generalforsamlingen havde bestyrelsen kogt alle signaludbyderne ned til to dybtgående tilbud for at få en afstemning til at løbe af stablen). Ganske forudsigeligt stemte hele generalforsamlingen for det tilbud, vi havde i forvejen, alle vidste jo hvad de havde derhjemme. Redaktøren håber at Søren Klokhøj's artikler kan løse op for en bedre forståelse af hele denne altoverskyggende TV verden så vi fremover muligvis kan undgå 393 individuelle løsninger.

En beboer påviser, gennem en artikel i "Astma – allergi" forbundets blad, hvilken forureningskilde vore brændeovne, som der bliver flere og flere af i takt med at fjernvarmepriserne stiger, og vi alle sammen ar mere og mere brug for indbygget varme og trivsel.

Forsiden af dette nummer forestiller "Det hygiejniske selskab" som b. la. skulle søge for gode hygiejniske forhold til København beboere. To af dem har bl.a. haft stor betydning for dannelsen af arbejdernes byggeforening som blev dannet af B og W's arbejdere og som lagde grunden for vore huses opførelse, Melchior og Ulrich er af billedet på vores obelisk og Hornemann har lagt navn til en af vores gader, På bagsiden af vores blad er den endelige navne og adresseliste på hoved mændene og kvinden i bestyrelsen og div. tillægsgrupper. Her skal beboerne ringe til hvis der forekommer problemer som er afspejlet i de arbejdsgrupper som er nævnt.

Endelig bruges der en del plads på vores hidtil formand, Henning Laursen's udmeldelse af bestyrelsen. Læs om hele forløbet i bladet.

Den gamle redacteur. Carsten Ohmsen.

Referat fra Den ordinære Generalforsamling Husejerforeningen i Strandvejskvarteret Tirsdag den 24. februar 2009

Der var repræsenteret 144 ejendomme, ud af 393 mulige. Der forelå 18 fuldmagter.

Ad 1) Formanden, Henning Laursen, bød velkommen.

HL udtrykte glæde over det store fremmøde. Derefter præsenteredes bestyrelsen

Ad 2) Valg af dirigent.

Peter Lambert blev af bestyrelsen foreslået som dirigent og modtog valget med applaus.

Ad 3) Bestyrelsens beretning for 2008

Denne blev ikke fremlagt punkt for punkt, da den var trykt i indkaldelsen. Der var dog muligheder for at stille spørgsmål til beretningen.

Torkil Groving havde en bemærkning til bestyrelsen om det urigtige i at fremsætte et beslutningsforslag i beretningen.

Beretningen blev derefter godkendt.

Ad 4) Godkendelse af regnskabet fra 2008.

Lars Bjerregård fremlagde: GODKENDT.

Ad 5) Indkomne forslag til beslutning.

a) Redegørelse vedr. levering af Tv-signal

Ny kontrakt fremlægges med bestyrelsens indstilling til GF.

Jan Væver fremlagde fordele og ulemper ved de tre løsninger, bestyrelsen havde vurderet, kunne have interesse for vort kvarter. Materiale fra YouSee og DONG. Er uddelt.

- 1) YouSee. Bevaring af den nuværende ordning med YouSee vil betyde, at de stadig sender signaler gennem de koaxialkabler, som befinder sig i 1'sals højde på bagsiden af husene. Selskabet vil for fremtiden have kontrol med abonnenterne (ix pris pr husstand (optalt til 517) i stedet for de nuværende 393 huse. Ved tegning af en ny kontrakt tilbyder YouSee at renovere det eksisterende anlæg. Vi er bundet i 48 mdr. + opsigelsestid på 9 mdr. Prisen pr husstand bliver 75 kr./md.
- 2) DONG. Nedgravning i gaderne og etablering af nyt fibernet, samt abonnement til TV. Pris ca. 250 kr. pr hus/år beregnet for 393 huse.
Dong ejer fibernet og alle udbydere kan kobles på.
NB! I samme øjeblik You See får nys om, at vi eventuel har skrevet kontrakt med Dong, afbryder de alle signaler, og vi bliver nødt til at tegne individuelle ordninger for at kunne se TV, indtil Dong-anlægget kommer op at køre (4-5 mdr.)
- 3) INDIVIDUEL løsning: Husejerforeningen har intet mere med antenne tilslutning at gøre. Hvert enkelt hus må selv forhandle med hvilket som helst TV selskab

Alle stemte for tilbuddet fra YouSee
Ingen stemte for Dong tilbuddet
Ingen ville gå ind for en individuel løsning

Der var en stor og meget bred debat om vor kommende Tv-signalfremføring. Der var flest begrundelser for at beholde YouSee som programleverandør, selvom kontrakten ville binde os i 48 måneder + 9 måneders opsigelse. Der er stor uro på markedet i øjeblikket og en bindingsperiode, som før omtalt, vil under alle omstændigheder skabe mere stabilitet omkring et endeligt valg, når vi når dette tidspunkt.

b) PARKERING

Redegørelse og forslag vedr. forbedringer af parkeringsforholdene i kvarteret. Mulighederne for parkering i vort kvarter er efterhånden, som den samlede bilpark bliver større, yderst kritisable. Der var derfor store forventninger til, at bestyrelsen tog fat om problemet. Alle på Generalforsamlingen var enige i problemstillingen.

Her er nogle af de mange argumenter som blev fremført imod det skitserede forslag:

- 1) *"Planter er kønne, men biler er skræmmende"*
- 2) Stor enighed om, at der IKKE skulle være parkering på torvet: *"Hold Jer(bestyrelsen) fra torvet"*.

Konklusionen blev, at det fremsatte forslag faldt.

Det blev dog vedtaget at bestyrelsen skulle arbejde videre med forslaget, under hensynstagen til de fremførte kommentarer. Der var stemning for, at koncentrere sig om forslaget så hurtigt som muligt. Bestyrelse fik til opgave at fremlægge et nyt gennearbejdet forslag på næste OGF.

c) SYDGADERNE

Redegørelse og forslag om plan for opretning og vedligeholdelse af legearealerne i kvarterets sydgader.

Formanden fremførte et forslag om at afsætte 200.000 kr. til dette arbejde. Der taltes om placering af kun 2 træer i vestsiden suppleret med en lige gennemkørsel.

Det kom frem, at gode vækstbetingelse krævede lang større bede, end der fandtes, og det tilføjedes, at det krævede lang større beløb at arbejde med..

Flere kommenterede, at forslaget fra bestyrelsen ikke var gennearbejdet og detaljeret nok.

Der kræves tegninger i detaljen og et velgennemtænkt budget.

Flere ønskede ensartethed for de trafikale trafikoplægninger.

Det blev desuden anført, at der lå et færdigt forslag i trafikgruppen.

Alt i alt faldt forslaget, men der blev, indtil et gennearbejdet forslag blev fremlagt, foreslået, at der blev formuleret en vedligeholdelsesplan.

d) FARTDÆMPENDE FORANSTALTNINGER I NORDGADERNE

Da der ingen udgiftstunge poster var tilbage i budgettet for næste år (2009) kunne forslaget om sanering af Hornemanngade (2 fartdæmpende bump samt lovliggørelse af bumpet mellem træerne) sættes umiddelbart i gang.

Fartdæmpningen i Weysesgade (1 ovalt bump som ikke reducerede parkeringspladserne) blev, efter trafikgruppens forslag, udvidet til alle Nordgaderne minus H:C:Lumbyesgade og den førnævnte Hornemanngade).

Dette forslag blev enstemmigt vedtaget og kan umiddelbart sættes i kraft. Der var dog ingen tilbagemeldinger fra politiet endnu, eller spørgsmål om opsætning af skilte.

Ad 6) Vedtagelse af budget og fastsættelse af kontingent for 2009.03.03

Jørgen Falkesgaard fremlagde budgettet, som herefter blev godkendt

Kontingentet blev forhøjet med kr.100,00 pr. år.

På opfordring fra Chr. Sonne blev det påpeget, at der skulle fastsættes et antennekontingent pr. husstand og, samt et ekstra kontingent pr. ekstra husstand.

Ad 7) Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter.

Ole Graugaard og Jan Væver var på valg til bestyrelsen og blev genvalgt

Jørgen Falkesgaard og Chris Pethick var på valg som suppleanter og blev genvalgt

Ad 8) Valg af revisorer og revisorsuppleanter.

Alle blev genvalgt.

Ad 9) Eventuelt.

a) Jørgen Frederiksen orienterede om, at busholdepladsen v. Kildevældsgades begyndelse, samt taxi holdepladserne ville blive flytte over til de øvrige busholdepladser v. Svanemøllen station.

b) Der blev fra salen stillet forslag om at en energisparegruppe skulle etableres.

c) Torkil Groving orienterede om den kommende strand: "Skulle stå klar til sommer, men vi må nok vente en badesæson endnu, idet en endelig miljøvurdering af området endnu ikke er lavet færdig". Der presses på.

Om den nye Nordhavnsvej kunne der kun opfordres til at følge med i sidste års materiale.

d) Flere badenymfer med forkærlighed for det kolde Øresund, efterlyste beboere og broer til vinterbaderne. Dette forhold skulle indarbejdes i Projektet.

e) Jørgen Frederiksen påpegede, at det forelå et godt og gennemarbejdet forslag ang. solfangere på vore tage. Opfordring til at interesserede så på dette forslag.

f) trafikgruppen blev af salen stærkt opfordret til at fortsætte. Der skulle etableres en positiv kontakt mellem trafikgruppen og bestyrelsen.

g) Henning Laursen påpegede, at der snart blev etableret en genbrugsplads bag højhusene v skolen, hvilket ville bevirke at man skulle regne med 150.000 tilkørsler om året. Færdslen i området ville blive kolossal..

Formanden sluttede af med ønsket om en forbedring af det eksisterende samarbejde mellem bestyrelsen og beboerne.

Referent: Carsten Ohmsen, Berggreensgade 16

Henning Laursen udtræder af bestyrelsen

Jeg har besluttet at træde ud af bestyrelsens efter at et flertal i bestyrelsens indstiller at alle projekter, der har med parkering eller trafik at gøre kun kan udføres af Thorkil Groving i og med den etablerede Trafikgruppe (TG).

Min beslutning er truffet efter møden overvejelse og på baggrund af de samarbejdsproblemer der har været med TG gennem det sidste år.

Samarbejdsproblemerne har knyttet sig til 2 forhold omkring bestyrelsens arbejde, dels det daglige arbejde med at få bestyrelsen til at fungere dels TG's modstand mod parkeringsprojektet.

Vi har igennem de senere år set at det er blevet vanskeligere at besætte bestyrelserne med de 5 medlemmer som kræves og den forrige bestyrelse forrige år bestod mere eller mindre af 2 personer.

Herudover har foreningen været kørt af TG med ekstraordinære generalforsamlinger omkring afgrænsede projekter som klart hører ind under bestyrelsens arbejde.

Det er kommet dertil, fordi der ikke har været ressourcer i bestyrelsen og projekter er derfor blevet lagt over i TG.

Det har konkret betydet at generalforsamlingerne fik færre deltagere og det var kun de der direkte var involverede i projekterne der mødte op.

Det tiloversblevne arbejde i bestyrelserne er blevet temmelig kedeligt og TG's dominans over bestyrelsen var i sig selv et demotiverende forhold.

Dette forsøgte vi at rette op på i den bestyrelse hvor jeg sad som formand i 2008.

At genetablere TG som den har set ud hidtil og tilbyde dem P-projektet som bestyrelsen har besluttet vil derfor få mange kedelige konsekvenser.

Måske kan Trafikgruppen få 5 parkeringspladser ud af projektet som Adriaan Schelling håbede eller skønnede på GF, eller få lagt projektet dødt.

For hvorfor skal man gøre noget for kvarterets beboere her og nu, når vi kan risikere at KK nu eller til næste år eller om 10 år vil gøre vores private fællesveje til offentlige veje, som Thorkil Groving formulerede det på GF.

Men den skade beslutningen vil forvolde er lige så meget organisatorisk som praktisk, og det er bestyrelsens flertals ansvar!

Bestyrelsen siger at selv om alle trafik og/eller parkeringstiltag ligger i TG, så er det bestyrelsen der har fat i den lange ende for det er her der prioriteres og herfra pengene bevilges.

Det lyder jo smukt, men det har jo vist sig at være en papand.

TG har igennem mange år samarbejdet med Center for Trafik med en bestemt sagsbehandler, og siddet på information fra kommunen og ud til bestyrelsen.

Til et møde om Hornemansgade projekterne, hvor jeg deltog, kom der en tilfældig bemærkning fra sagsbehandleren, om at de tidligere havde anbefalet TG at trække fortovene ind i gaderne og etablere de p-pladser som dette gav mulighed for.

Dette fik kun betydning, fordi jeg deltog i mødet.

TG forsøgte i øvrigt at forhindre at bestyrelsen deltog i mødet.

Det konkrete forløb på mødet om de projekter som TG havde udformet var at sagsbehandleren fejede TG's forslag til dæmpning af hastigheden i Hornemansgade af bordet.

Jeg kom tilbage fra mødet med 3 konklusioner:

- Den ekspertise som TG sad inde med, var der temmelig meget varm luft i
- Der lå et muligt projekt som kunne betyde konsolidering af p-pladser, som TG var imod, og som jeg vurderede kunne være en mulighed for en forbedring af forholdene i vores kvarter.
- På oplæg fra mig besluttede bestyrelsen at arbejde videre med parkeringsforslaget dog efter at vi havde tilbudt TG projektet, hvor vi endnu engang fik et nej tak.
- Endelig var det på forslag fra mig muligt at lave en løsning i Hornemansgade med fjernelse af det eksisterende bump og placering af 2 nye før og efter det eks.. Sagsbehandleren ville se velvilligt på dette og vi involverede Kim Marquard som lavede færdigt som repræsentant for beboerne i Hornemansgade. Bestyrelsen har sendt det til godkendelse i KK for mere end 7 måneder siden.

En ting som vi ikke kunne tage i ed, var og er den utrolig langsommelige sagsbehandling i kommunen, som er kommet os til skade, forslaget er dog nu godkendt af kommunen og skal blot detaljeres.

Det er planen om konsolidering af p-pladser, der har skabt balladen omkring TG, som har løbet gennem året og som kulminerede på GF.

Det som TG har fået til at se ud som om bestyrelsen ikke har villet samarbejde er tværtimod stik modsat,

Trafikgruppen synes bare ikke af parkeringsprojektet er interessant.

Ny parkeringsstrategi for kommunen

Nu har KK ændret sin parkeringstrategi, fordi der ikke er nok p-pladser i KK og specielt gælder det, det tætbebyggede Østerbro.

Jeg vil derfor opfordre jer til at ændre beslutningen om placering af P-projektet i Trafikgruppen!

Etabler en ad hoc gruppe omkring dette projekt, det vil gavne kvarteret og dets beboere uanset om man er cyklist, barn eller ældre, idet det nedsætter cirkulationstrafikken i kvarteret og dæmper og også virker hastigheds dæmpende.

Til sidst en opsamling og perspektiv på, hvad jeg har oplevet gennem det sidste år:

- Selv om vi er en lille forening, med et begrænset budget, oplevede jeg med bredbåndsprojektet, at vi skulle stille med professionelle argumenter, undersøge og overveje alle markedets muligheder og seriøst overveje investeringer for flere mio. kr. for at kunne indstille den bedste løsning for foreningen, det lykkedes ved fælles indsats Min konklusion er: Det er ikke sundt at undervurdere den indsats der udføres i bestyrelsen
- At tage parkeringsproblematikken seriøst er i modsætning til den gamle trafikgruppes opfattelse af hvor der skal prioriteres.
- til gengæld taler det til en masse nye beboere, og det er helt afgørende for at skabe tålelige forhold i kvarteret Det er et projekt som regulerer hvert et gadehjørne, det vil strække sig over en længere periode, der skal skabes dialog på et meget bredt plan for at få alle med osv , det kræver de mest motiverede og bedste kræfter
- Jeg har vurderet at en ændring og forbedring af bestyrelsens forhold ikke kunne være uden diskussion, og at få genskabt tilliden til bestyrelsen er derfor en opgave, der langt fra er til ende.

Dette er et indlæg i debatten om arbejdet i bestyrelsen i det forgangne år, vil jeg gerne have bragt i det næste blad

Der er og har været andre vigtige forhold som vi har taget os af som i den grad har gavnet kvarteret bl.a. har det været helt afgørende at sætte bestyrelsen i centrum og gøre TG til den ad hoc gruppe den rettelig bør være.

Det vil gavne beboerne demokratiet og deltagelsen i de opgaver der ligger i vores kvarter.

Mvh Henning Laursen den 05-04-2009

Bestyrelsens bemærkninger til Henning Laursens indlæg.

Vi har fra den øvrige bestyrelses side modtaget Hennings udtrædelse af bestyrelsen. Vi har også beklaget den. Vi mener ikke, at der i kvarteret er så store og kontroversielle opgaver, at vi ikke stort set altid vil kunne komme frem til fornuftige løsninger i fællesskab.

Vi har valgt ikke at komme med konkrete kommentarer til indlægget, men generelt kan vi sige, at bestyrelsen har en anden opfattelse af magtforholdene i Husejerforeningen end dem, som kommer til udtryk i Hennings indlæg.

For at fjerne noget af den uklarhed, som indlægget naturligt skaber, så vil vi præcisere følgende:

1. Vi ser fra bestyrelsen gerne en trafiksikring af gadehjørnerne og samtidig forbedrede parkeringsforhold. Vi vil gå efter en løsning, der sikrer begge dele. Det var generalforsamlingens udmelding, at vi skulle arbejde videre med en fælles løsning, hvor vi inddrog de beboere i kvarteret, som var interesserede i at arbejde med sådan et projekt og var villige til at samarbejde i en trafikgruppe.
2. Vi forudsætter, at trafikgruppen er en åben interessegruppe, hvor alle med interesse for kvarteret og de trafikale forhold kan sidde.
3. Vi forudsætter, at det er generalforsamlingen, der træffer beslutning om store investeringer i trafiksikring og parkeringsforhold – det er hverken bestyrelsen eller den til enhver tid siddende trafikgruppe.
4. Vi er som bestyrelse dybt afhængig af, at der er dygtige beboere med interesse for kvarteret, som ikke kun engagerer sig i trafik, men også i f.eks. faglig bistand til sikring af lokalplanen, energiforbedring, hjemmeside osv..

Bestyrelsen kan slet ikke klare de opgaver uden frivillig hjælp fra så mange som muligt. Derfor vil vi fra bestyrelsen gerne samarbejde med alle, der er villige til at yde en indsats for at skabe de bedst mulige rammer for os alle i kvarteret.

Bestyrelsen

VORE 110 ÅR GAMLE KLOAKER

Selve kloakkerne i vore huse blev anlagt i forbindelse med byggeriets start. Det er altså et meget gammelt "net" (ca. 110 år), der blandt andet ligger under vore ejendomme.

Reelt består husejerforeningens andel af 1) tagedløbsbrønde til at tage vandet fra tagene, 2) en køkkenbrønd med tilløb fra vaskekælderen, 3) en lang ledning under huset til 1 meterbrønden der for det meste er placeret i forhavegangen. Hele dette system ejes af husejerforeningen (Jeg kommer senere til en egentlig begrundelse for dette ejerskab).

I foreningens love står der i § 2, stk. b) "... Reparation af kloakledningen med dens stikrør, indtil gårdbrønden og selve brønden." Mange af byggeforeningsbeboerne tror fejlagtigt, at disse vandafløb ikke skal vedligeholdes, eller at det i hvert fald er husejerforeningens ansvar, at kloakkerne fungerer. Dette er imidlertid ikke tilfældet.

I § 4 står der: "Hvis en husejers forsømmelighed er skyld i reparationer henhørende under foreningen, påhviler det ejeren selv at betale omkostningerne ved istandsættelse" Brøndene skal renses 1 gang årligt, og i husejerforeningens materielkælder er der kugleskovle til både de små tagedløbsbrønde og til den store køkkenbrønd. Der er ligeledes en split, hvis røret under huset skulle være forstoppet (Kontakt Niels Ingvarrtsen).

Da jeg var dreng i halvtredserne, hængte der en kloakrenser og en brandstige bag på hvert hus, i kælderen stod en blæselampe til at tømme nedløbsrøret til køkkenbrønden op med, når streng frost satte køkkenvaskene ud af drift.

Måske kan læserne ikke forstå hvorfor redaktøren bringer historie og oplysning om vores kloaksystem? Det kunne være fordi, vort kloaksystem bliver finansieret af Husejerforeningen.

Samtidig med mit job som en af husejerforeningens kloakansvarlige (sammen med Hans Halvorsen), har jeg gennem mange år set på et utal af kloaker, forstoppede, ødelagte eller simpelt hen slidt op af 100 års daglig brug.

LIDT HISTORIE

For bedre at kunne forstå hvor følsomt og gammelt vort kloaksystem er, har jeg valgt at fortælle lidt om baggrunden for Københavns kloaksystem.

I dag betragter de fleste det som en selvfølge, at deres afløbsvand fra toiletkummer og køkkenvaske bliver ført bort, og ikke er til gene for dem selv eller andre beboere.

Vi skal ikke længere tilbage end til mine drengeår, hvor det bedste sted at smide sine bundsnører ud, var fra den yderste mark i Nordhavnen og ud i Øresund. Fra mit telt som blev opslået her, kunne man let se den gule "Lortebøje" ikke så langt ude i Øresund. Her var der altid masser af fisk at fange, især var der mange "Langlinieål" (brugte præservativer som var skyllet ud i toiletterne) som vidnede om, hvor tæt

kloakudløbet fra Østerbro egentlig lå på land. I sandhed et eldorado for sygdomsfremkaldende – og andre bakterier, samt fisk og div. mågearter.

Grunden til at Husejerforeningen betaler for udbedringen af defekte kloaker, hænger sammen med et gammelt direktiv fra husenes fødsel som omhandlede ”..at ingen arbejder eller håndværker skulle behøve gå fra hus og hjem ifald husets kloak gik i stykker”. Når samtidig disse huse er opført for at fremme hygiejnen og moralen hos den arbejdende del af befolkningen, var kloakkerne vigtige elementer. Samtidig var der servitutter, der forbød værtshushold og bordeller (selvom prostitution var erklæret kriminelt). Rendestene skulle fejles, og de små forhaver skulle beplantes på et areal der udgjorde mindst 2/3 af den samlede størrelse. Alt sammen for at højne moralen blandt den arbejdende del af befolkningen. I Borgerrepræsentationen havde man lige fra 1847, hvor ”Den hygiejniske komite” blev nedsat og frem til 1890’erne, den opfattelse at hvis de ydre forhold var hygiejniske og moralske, ville det have en afsmittende virkning på de omgivende folks indre, derved ville man opnå hvad først Hornemann og senere F.F. Ulrick skrev: Når moralen højnes og arbejderen bliver husejer, bliver han ikke politisk radikaliseret og dermed socialist.

”Arbejdernes byggeforening” (hvis historie jeg nærmere har fortalt i ”Håndbog for husejere”), var blot et af flere tiltag, der blev iværksat i det 19’ende århundredes sidste halvdel for at gøre livet tåleligt for den ”Mindrebemidlede” del af Københavns befolkning. ”Den hygiejniske komite” der er afbildet på forsiden af dette kilde nummer, og hvor de to hovedmænd (Hornemann og Ulrich sammen med mæcenen Melchior) er ringet ind. Hele den hygiejniske komite er senere blevet hædret ved at have lagt navne til gaderne i Lyngbyvejskvarteret, som alle er opkaldt efter Guldalderens læger.

Fra 1850’erne og frem var, som nævnt, et større anlægsarbejde i København i gang. Det drejede sig om VAND, GAS og KLOAKER.

I løbet af 1800 – tallet indvandrede der omkring 300.000 mennesker fra landbruget til industrien i København (i 1880 var der i alt ca.400.000 indbyggere). Storbyboerne udskilte afføring, urin, sved og ånde i byens rum, og befolkningstætheden medførte, at der blev udskilt en hel del af disse afsondringer på meget lille plads. Og det lugtede. Københavnerne har uden tvivl altid kunne skelne mellem lugten af roser og lort. Stanken blev i 1800 tallet til et stort diskussionsemne. Lægestanden blev en magtfaktor i byens offentlige forvaltning og arbejdede ihærdigt på at lære Københavnerne om hygiejne.

Lortene lå rundt om i byens kroge, urinen fyldte rendestenene, og hertil kom lugten af latringruberne. Det var udgravede huller under trappeløbene eller direkte i gårdene, hvor ekskrementer blev samlet og i flere uger lå og rådned. En stor del af latringrubernes flydende indhold sivede ned i jorden og inficerede brønde og kældre. Latringruberne blev tømt af natmændene, et særligt folk som gennem flere århundreder, havde taget sig af byens stinkende affærer, som at opsamle dyreådsler og andre luftforpestende urenheder og bringe dem uden for byen. De tog sig også af det

arbejde folk ikke selv skulle nyde noget af, skorstensfejning, flåning af selvdøde kreaturer og kastrering af heste. Latrinerne blev tømt med en øse af træ, ekskrementerne blev derefter skovlet over i nogle trætønder, og derpå slæbt ud gennem gården, hvorved det naturligvis ikke kunne undgås, at en del ekskrementer blev spildt på trapper og i gårde, Tønderne blev derpå kørt gennem gaderne til byens latrinkuler.

Latringruberne var enten placeret ude i gården eller under trappen. På billedet ses "Natmændene" tømme en grube (Bonderup, G: "Cholera – morbro'er og Danmark" 1994).

Denne stank og udsivning blev anset for at være årsagen til den asiatiske Kolera, der brød ud i 1853 og dræbte ca. 5000 københavnere.

Vores huse, blev af sundhedsmæssige grunde, bl.a. bygget med latrintønder stående i et lille murstensskur med vandtæt bund i gårdene (nu baghaver). Der er i skrivende stund kun 3-4 stykker af disse gårdlokummer tilbage. På siden af disse lokummer var der sat en pissekumme med afløb gennem et lerdrænrør i skellet til genboen (hvor det endnu ikke er fjernet, er det et perfekt sted for rotter) dette arrangement skulle separere det "tynde" fra det "tykke", således at natmændene ikke spildte i kældergangene. Det hjalp dog altid lidt på spilderiet hvis husejeren stillede brændevin frem til natmændene eller simpelthen lagde penge til dem. ("God nat Ole, pengene ligger i vinduet").

Min gamle faster (93 år og fra H.C Lumbyesgade nr 12)) kan sagtens huske gårdlokummerne. Nå hun skulle bruge det, tog hun en lokumsfrakke med små fastsyede klokker på, for at skræmme eventuelle rotter væk, og når familien kom hjem om natten fra besøg hos familien i Rudolph Bergsgade (byggeföreningshusene ved Lyngbyvejen), kunne hun tydeligt lugte om natmændene, som alle børnene kaldte for chokolademændene, havde været og afhentet lokumsspandene.

Efterhånden blev Københavns latringruber afløst af tønder af træ som blev ombyttet mindst en gang om ugen. Disse tønder, som er omtalt i vore gårdlokummer, havde deres anvendelse helt indtil 1924, hvor det blev påbudt at udstyre bl.a. vore

huse med indendørs W.C. er. Ofte blev der i husene bygget et fælles W:C. i skorstensbunden i kældergangen. Jeg boede i 1966 i Weysesgade, og der var 3 forskellige toiletpapir- ruller med hvert sit navn på, i kældergangstoiletet. Der blev grinet af Fru Petersen på anden, som af nærighed stadig brugte D:S:B nr. 00. Det var værre end sandpapir.

Tilbage til midten af det 18'ende århundrede. Byens gader var blevet oplyste af søvnige tranlamper, og byens ekskrementer lå opdyngtet i halve år i latringruber i baggårdene. Da gaslamperne senere oplyste byen, blev latrinen kørt væk i trætønder hver uge, og da endelig elektriciteten blev indført i slutningen af århundredet, og oplyste natten som var det dagslys, havde Københavnerne fået nok af lort, og nu ville de have den skyllet ud, så snart den var tilvejebragt. Vandklosettet var blevet opfundet og kunne tilkobles det primitive kloaksystem, hvilket ville betyde at ekskrement lugten kunne fjernes fra byen og henlægges til havets bund. Dette krævede imidlertid et betydeligt mere udbygget kloaksystem, end det der var blevet installeret i midten af århundredet.

H.C.Ørsted (Ham med elektromagnetismen) var borgmester i København og havde store planer om at installere gas og vand, hvorimod kloaker var en dårlig investering for ham, idet københavnerne så gik glip af al den gode latringødning, og da byens borgere mest bestod af arbejdere, kunne de sagtens blive ved med at indånde den rådne luft. Først i 1897 var det kloaksystem, vi kender i dag, udbygget i hele København. I 1924 bliver der påbud om at indrette vandklosetter i vore huse. Med W:C 'er og køkkenvaske samt vaskekældervand, var der allerede på dette tidspunkt stort vandgennemløb i vore gamle kloakker.

I vore dage er der et utroligt vand - og slamgennemløb i vore kloakrør. Alle har fået bad, der eksisterer køkkenvaske med kværn i afløbet, således at det daglige husaffald mindskes. Alt i alt er det et gennemløb, som vore gamle kloaker slet ikke er bygget til, der er i hvert fald stor slitage på kloaknettet. **Det er derfor vigtigt, at husenes brønde og kloaker renses mindst en gang årligt.** Husejerforeningen har i dag udgifter til kloakkerne på omkring 50.000 i gennemsnit pr hus, der bliver repareret. Det årlige budget til kloaker er på 200.000.kr.

Kilder: Bonderup Gerda: Cholera –Morbroyer og Danmark (1994)

Bonderup Gerda: Det medicinske politi (2006)

Lützen Karin: Byen tæmmes (1998)

Iversen Ulrik Okkels: Byens plan (historie speciale. 2004)

Lindegaard Hanne: Ud af røret. Planer, processer og paradokser omkring det Københavnske kloaksystem 1840-2001: (Ph.d. afh. DTU. 2007).

Carsten Ohmsen (en af de 2 kloakansvarlige)

KOMMUNIKATION YES?

En feuilleton i adskillige afsnit! Her kommer det første:

Den nyligt overståede generalforsamling i Husejerforeningen i Strandvejskvarteret havde som ét af flere væsentlige dagsordenspunkter at tage stilling til den situation, der er opstået på kabel-TV fronten i kvarteret. Det er andetsteds refereret, hvad oplægget var, samt hvad afstemningsresultatet blev, så det hopper jeg hen over hér. Emnet er imidlertid fortsat særdeles spændende, af flere grunde.

På selve generalforsamlingen, under debatten om detaljerne omkring de forskellige tilbud, gav jeg et tilsagn om at ville deltage i en "nørde-gruppe". Det står jeg ved. Jeg mener desuden at gruppen ikke behøver indeholde mere end 1 person, som indtil videre er mig selv; således nykonstitueret vil jeg gå i gang med at beskrive et kommissorium.

Læsere, der allerede her får demokratisk kvababbelse, kan trygt læse videre. Der bliver tale om at skrive en klumme i de næste mange numre af "Kilden". Klummen vil tage fat om emnet "Kabel TV" med underrubrikkerne "Hvad koster det?", "Hvem bestemmer hvad der sendes", "Kan jeg få det samme billigere?", "Er systemet fremtids-sikret" samt "Hvor meget vil jeg kæmpe for at spare 7,85 kriseramte kroner om måneden?" - plus flere andre ting. Jeg modtager gerne kommentarer, enten direkte på de nedenstående numre og adresser, eller indirekte som læserbreve, hvis vi skal lufte den demokratiske pingpongspillende bullterrier.

Jeg agter desuden undervejs at interviewe såvel naboer som genboer samt øvrige kommunikativt udfordrede, idet man kun ad den vej kan skabe elementerne i et overblik. Jeg plejer ganske vist at lufte lommefilosofien om, at "Indre orden er det samme som ydre kaos" med følgesætningen "Ydre orden er det samme som indre kaos". Med de trofaste læsere af "Kilden" som medredaktører og bidragydere håber jeg dog på en tredje variant med såvel ydre som indre harmoni, på det kommunikationsmæssige område.

Sagen er jo den, at vi alle sidder med individuelle behov for at se TV, at tale i stabiltelefon, at tale i mobiltelefon og med SMS, at Skype og at IP-telefonere "gratis", at modtage betalingsboksekampe og at tage stilling til alle mulige fuldstændigt uigennemskuelige pakkearrangementer, hvor man sidder tilbage og tænker: "Milde moster, jeg aner ikke hvad jeg betaler for - og/men jeg har ikke kræfter til at sætte mig ind i, om det kan være anderledes".

Overblik? Tja. Jeg agter ikke at lufte min personlige aversion mod X-Faktor eller at afsløre min svaghed for Camilla Plums robuste kogekunst. Disse i øvrigt ærbare emner hører hjemme i et andet forum og til en anden tid.

Jeg vil derimod nok komme lidt ind på noget teknik og lidt økonomi. Jeg vil desuden med det samme love, at der ikke bliver tale om en gang skoleridt for it-smittede bogholdertyper; jeg er nemlig selv absolut

amatør på områderne it samt økonomi, men jeg er helvedes nysgerrig, og jeg er stædig. Som teknisk belastet er jeg desuden også i stand til at forstå flere af de frække ord, der indgår i beskrivelsen af hele den kæde af teknologi, der koger, når vi låner os tilbage og slår gluggerne op på statsministerfruens kamp på dansegulvet, eller hendes mands kampe på de bonede ditto.

Hvordan griber vi nu hele dette an? Jo, jeg vil betjene mig af 3 modelhusstande, som vi i fællesskab skal følge på deres færd gennem it-junglen. De er:

- A. Enkefru **Andrea Albrektsen**, blandt venner blot **Andrea**. Ejer af ondulaten **Alf**.
- B. Familien **Bjarne** og **Bodil Bendtsen**, med teenagebørnene **Bono** og **Bertha**, og hunden **Phideaux**, kaldet **Bølle**.
- C. 3. Hackeren **Charlie "Chip" Christensen**, med hamsteren **"Chap"**.

Disse beboere fra Strandvejskvarterets ydmyge sidegader vil blive genstand for en gang dybdeborende journalistik, og deres hverdag vil blive analyseret og kommenteret for at få fod på, hvad de tænder på, og tænder (og slukker) for, på deres utallige elektriske apparater; en undtagelse i mangfoldigheden er naturligvis enkefru Albrektsen, som alene har et 19 tommer sort-hvidt fjern-synsapparat fra den hæderkronede danske radio- og fjernsyns-apparatfabrik Linnét og Lauritsen (Kaldet "LL"), med et kabinet med låger i Bornholms åndenød, og en fastnettelefon med drejeskive for svagtseende og en ekstraklokke.

Alle tre husholdninger skal gennem svære valg i løbet af de næste mange måneder, og vi kommer til at følge familierne gennem tykt og tyndt. Kun et højtideligt løfte fra mig som referent - og dig, kære læser - sikrer, at de stærkt personlige valg på apparat- og programfronten forbliver en hemmelighed mellem familierne og os. Mere herom i næste nummer!

På gensyn.

Søren Klokhøj

- som kan nås således:

Stabiltelefon: 39 296 619

Mobiltelefon: 28 490 906

Elektronisk post: soren.klokhøj@get2net.dk

Fodpost: Berggreensgade 52.

VED RENOVERING AF VORE HUSE

I 1993 vedtog husejerforeningen at sende en ansøgning til Københavns kommune angående det, at få oprettet en "Bevarende lokalplan" for vore huse. Ansøgningen blev hurtigt behandlet på Rådhuset grundet områdets og husenes arkitektoniske værdier.

Dette faktum bør husejerne komme i hu, når de begynder på en reovering af deres hus. Den daværende bestyrelse gik straks i gang med at udarbejde en "*Håndbog for husejere*", hvori man kunne se, hvad der var tilladt, og hvad der ikke var tilladt at udføre på husenes ydersider, endvidere blev der givet mange gode råd i håndbogen. Til sidst hvis nogen husejer stadig er i tvivl: **Forelæg problemet i bestyrelsen.**

Hele håndbogen ligger på vores hjemmeside

www@strandvejskvarteret.dk

Under haveturen måtte bestyrelsen konstatere, at der var mange husejere, som ikke havde været inde på hjemmesiden, og set under "*Håndbog for husejere*".

BRÆNDEOVNE OG PARTIKELFORURENING

Når vi går gennem gaderne en tidlig efterårsdag, ser vi en masse såkaldte "Tårne" af brænde, 2,5 m² kløvet løvtræsbrænde, lige til at komme i brændeovnen. Grundet de til stadighed stigende priser på fjernvarmen, har mange husejere valgt at supplere varmekilden med en brændeovn, som afgiver en behagelig flamme-varme i forhold til radiatorernes tørre varmluftsstråler.

Det er dog ikke uden omkostninger for miljøet. Stort indtryk gør det, når Janne Sommer, fra astma – allergiforbundet, skriver at Danmarks 600.000 brændeovne tegner sig for 60 % af partikelforureningen herhjemme, medens trafikken "kun" står for 16 %.

En beboer har tilsendt redaktionen en artikel fra Astma-allergiforbundets blad. Jeg har valgt at bringe hele artiklen i Kilden – til eftertanke.

Læs på næste side.

Brændeovnen gør naboen syg

Din brændeovn er ikke miljørigtig. Selvom du tænder rigtigt op og fyrer fornuftigt, er røgen stadig fuld af sundhedsskadelige stoffer.

Hvis du tror, at du brændeovn er miljørigtig, så kan du godt tro om igen. Selvom du tænder rigtigt op og fyrer fornuftigt, er røgen stadig fuld af sundhedsskadelige stoffer, som kan gøre dig selv og din nabo syg. Mennesker med astma og følsomme luftveje er særligt udsatte.

Den knitrer gemytligt og spreder lys og billig varme i din dagligstue. Men din brændeovn kan andet og mere end at hygge og holde dig varm i vinterkulden. Den er nemlig storproducent af sundhedsskadelige partikler og stoffer, som dioxin og tjærestoffer, der er kendt eller mistænkt for at give lunge -hjertesygdomme og kræft eller skade dine arveanlæg. Danmarks 350.000 astmatikere er særligt udsatte.

— De stoffer, der findes i røgen, er skadelige for alle. Men har du astma eller følsomme luftveje, kan naboers brændeovne betyde væsentligt flere astma-symptomer og mere medicin i fyringssæsoner. For de hårdest ramte er røgen direkte invaliderende, fortæller Janne Sommer, biolog og ansvarlig for luft forureningsområdet i Astma-allergi Forbundet.

Forurener mere end trafikken

Det er sær de fine og ultrafine partikler fra brændeovnsrøgen, som gør livet surt for børn og voksne med astma og astmatisk bronchitis, den hvide røg siver fra have til have i parcelhuskvartererne. Faktisk er der så mange partikler i røgen fra Danmarks ca. 600.000 brændeovne, at de tegner sig for hele 60 pct. af partikelforureningen herhjemme. Til sammenligning står trafikken for Ca. 16 pct.

— en aften med koldt og stille vejr er luften lige så forurenede med sundhedsskadelige partikler i et rækkehusområde med brændeovne, som den er i myldretiden på HC Andersens Boulevard det indre København. Det kommer bag på de fleste brændeovnsejere, for mange bruger faktisk deres brændeovn, fordi de gerne vil have billig, miljøvenlig varme, siger Janne Sommer.

Din brændeovn har nemlig fået Miljøministeriet blå klima-stempel som en CO neutral opvarmningsform. Ekspertene er godt nok uenige, om det passer. Men uanset hvad, er der en høj pris at betale på sundhedskontoen: Hvert år dør 200 danskere som direkte følge af brændeovnsrøg.

—Selv med den bedste Svanemærkede ovn og fornuftig fyring efter alle kunstens regler, udleder en brændeovn i dag 100 gange flere skadelige partikler end et oliefyr og i 1000 gange flere end naturgas. Det er helt uforsvarligt ud fra et sundhedsperspektiv. Vil du gøre noget godt for din egen og dine naboers sundhed, så er det eneste effektive er altså helt at lade brændeovnen stå, slutter Janne Sommer.

BESTYRELSEN

Formand

Væver, Jan
Kildevældsgade 13
Tlf. 2068 9088
e-mail
jan.væver@gmail.com
Gader og fortove
Træbeskæring
Kontakt til trafikgruppen
You See (ansvarlig)

Næstformand

Graugaard, Ole
Berggreensgade 60
Tlf. 3927 1307
e-mail
ole.graaugaard@hotmail.com
gader og fortove, beskæring
(ansvarlig)
Hjemmeside (ansvarlig)
Haver (ansvarlig)

Best. Medl.

Ohmsen, Carsten
Berggreensgade 16
Tlf. 23210808
e-mail poco@webspeed.dk
Kloaker (ansvarlig)
Kilden (redaktør)
Facader (ansvarlig)

Best. medl.

Olsen, Benditte, Skyhøj
Hornemansgade 22
Tlf. 39293963
Mobil 20236216
E-mail beneditte.olsen@gmail.com
Haver

Best.medl.

Falkesgaard, Jørgen
Heisesgade 31
Tlf. 39207062
E-mail
falkesgaard@ofir.dk
Renovation, container
(ansvarlig)

Kasser

Bjerregaard, Lars
Niels W Gadesgade 44
Tlf. 26132600
e-mail
lars.bjerregaard@hotmail.com
Fællesarrangementer
(ansvarlig)

Suppleant

Pethick, Chris
Niels W Gadesgade 34
Tlf. 39299111
e-mail pethick@nbi.dk
Fællesarrangementer

Udenfor bestyrelsen

Matriel.

Ingvartsen, Niels
Hornemansgade 29
tlf. 39294218

Kloak

Halvorsen, Hans
Kildevældsgade 1
Tlf. 22163361
E-mail hans.halvorsen@gamil.dk